บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ด้วยนโยบายการวิจัยของชาติ พ.ศ. 2555-2559 ได้เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสามารถเชื่อมโยงกับแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศรวมทั้งนโยบายและแนวทางการวิจัยของสภาวิจัยแห่งชาติระยะยาว พ.ศ. 2552-2571 โดยการวิจัยจะตอบสนองความต้องการของชุมชนและปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาประเทศพร้อมกับดำเนินการควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการอันเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งจากหน่วยงานที่มีภารกิจประจำตามหน้าที่ (Function) ภารกิจตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติหรือรัฐบาล (Agenda) ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์การวิจัยในระดับหน่วยงานและภูมิภาคเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิจัยและการบริหารงบประมาณเพื่อการพัฒนาภูมิภาคต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมโดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวกับการวิจัยตลอดจนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมกันเสนอแนะปฏิบัติและติดตามผลเพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิจัยในทุกภาคส่วนและทุกระดับของประเทศ อีกทั้งเพื่อส่งเสริมให้เกิดงานวิจัยที่มีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและตอบสนองการพัฒนาประเทศมากขึ้น ทั้งนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) เป็นทางเลือกในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยว บนฐานความคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยวโดยนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมรวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียนโดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นตลอดจนคำนึงถึง ความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

ภายใต้นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านที่ 2 คือ การสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยมีเป้าประสงค์เพื่อสร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและ

ความสามารถเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่เท่าเทียมและเป็นธรรมอย่างสร้างสรรค์ สมดุลและยั่งยืน โดยคำนึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดเชียงใหม่และแผนพัฒนาฯ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มงานวิจัยที่ต้องดำเนินการเป็นการเร่งด่วน กลุ่มเรื่องที่ 11 คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยกำหนดกรอบการวิจัยไว้ 6 ด้าน ได้แก่

(1) การวิจัยเพื่อวิเคราะห์กำหนดและปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในภาคสาขาการท่องเที่ยว (Tourism Sectors) ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาประเทศ

(2) การวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมของทุนมนุษย์ (Human Capital) ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อผลกระทบจากการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

(3) การวิจัยเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชาติ (National Tourism Economic Impacts) เพื่อคาดการณ์และวางแผนการเพิ่มมูลค่าคงเหลือทางการท่องเที่ยวของชาติ (National Tourism Retained Value)

(4) การวิจัยเพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวของชาติ (Tourism Value Adding)

(5) การวิจัยเพื่อค้นหาธำรงศักยภาพและรักษาฐานทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชาติ

(6) การวิจัยเพื่อศึกษาและค้นหาศักยภาพทางการตลาดการนักท่องเที่ยวโดยเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพ (High Quality Niche Markets) เช่นกลุ่มบราซิลรัสเซียอินเดียและจีน (BRIC) และกลุ่มประเทศ GCC (Gulf Cooperation Council: การ์ตาโอมานสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์บาห์เรนคูเวตและซาอุดิอาราเบีย)

ทั้ง 6 กรอบงานวิจัยเร่งด่วนล้วนแล้วแต่สอดคล้องกับกลยุทธ์การวิจัยที่ 4 ในการพัฒนาศักยภาพระดับคุณภาพการบริการในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวของยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ สอดคล้องกับแผนงานทั้ง 13 แผนงานวิจัย (นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ได้แก่

(1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม

(2) การวิจัยเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

(3) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคคลในชุมชนเพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนสามารถจัดการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง

(4) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างรายได้และการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(5) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(6) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

(7) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเชื่อมโยงถึงการสร้างคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม

(8) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(9) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวทางทะเล

(10) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

(11) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมด้านการเกษตรและอาหาร

(12) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

(13) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับการจัดการประชุมและการจัดแสดงนิทรรศการต่าง ๆ (MICE Tourism-Meeting Intensive Convention Exhibition Tourism)

เนื่องด้วยการให้การบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งมีปรัชญาและวิสัยทัศน์ในการให้บริการแก่ท้องถิ่นในด้านการวิชาการ (วิสัยทัศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2555) จึงเกิดความร่วมมือกับองค์กรของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง (แม่ฮ่องสอน) ซึ่งในปี พ.ศ. 2551 – 2555 ที่ผ่านมา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ทำความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งที่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาลตำบล ในการร่วมมือกันกับนักวิจัยและนักวิจัยท้องถิ่น ทำการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ก่อให้เกิดแนวทางความร่วมมือทางวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งคณะทำงานวิจัยครั้งนี้ได้ทำความร่วมมือกับ อปท. ในจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2551– 2555 มามากถึง 120 ตำบล (วีระศักดิ์ สมยานะ, 2555) ทำให้นักวิจัยเห็นว่าควร

เป็นอย่างยิ่งที่ควรจะดำเนินการวิจัยภายใต้ชุดโครงการเรื่อง "การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่กับท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่" ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการย่อยได้แก่

โครงการย่อยที่ 1 วิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

โครงการย่อยที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการต้นทุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

โครงการย่อยที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการต้นทุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

โครงการย่อยที่ 4 การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

โครงการย่อยที่ 5 การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

โครงการย่อยที่ 6 การพัฒนาศักยภาพบุคคลในชุมชนเพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

โครงการย่อยที่ 7 ต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

โครงการย่อยที่ 8 การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับองค์กรท้องถิ่นในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

และเพื่อให้ทราบถึงมูลค่าเพิ่มของการวิจัยชุดโครงการครั้งนี้ นักวิจัยจึงได้จัดทำโครงการ "การประเมินมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่" ทั้งนี้การวิจัยจะเน้นการวัดมูลค่าเพิ่มจากโครงการวิจัยย่อยทั้ง 8 โครงการ จะทำให้เห็นถึงประโยชน์ของชุดโครงการวิจัย รวมถึงคุณค่าและคุณภาพของงานวิจัย อันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์และผลผลิตของงานวิจัยในเชิงประจักษ์ก่อให้เกิดผลการวิจัยที่สามารถยกระดับสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวแก่หน่วยงานภาครัฐระดับกระทรวง กรม และท้องถิ่นหน่วยงานเอกชนและประชาชนผ่านกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมที่เสริมสร้างศักยภาพแก่ภาคีทางการท่องเที่ยวให้สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานความรู้สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทางคณะผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

โครงการวิจัยมีขอบเขตการวิจัยเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 3 ปี เป็นการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในการขยายผลต้นแบบการพัฒนาท้องถิ่นสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับภูมิภาคต่อไป

งานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการวิจัยย่อยภายใต้ชุดโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 ชุมชน อาศัยวิธีการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่ เพื่อที่จะตอบสนองการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว หลังจากนั้นจะใช้กระบวนการจัดการการเรียนรู้ (LM) ในการพัฒนาต้นแบบให้มีศักยภาพมากขึ้นตามความเหมาะสมของแต่ท้องถิ่น ผ่านการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 จนกระทั่งได้ต้นแบบที่ดีที่สุด (Best Practice) ของการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอันจะนำไปสู่การขยายผลในสู่ 7 จังหวัดภาคเหนือตอนบน อันได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และ จังหวัดพะเยา ต่อไป

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.4.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/ผู้เข้าร่วมการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการ ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) จากอำเภอต่าง ๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ อาศัยแบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) และคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ โดยใช้แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 11 ชุมชน ได้แก่

(1) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

(2) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลกึ้ดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

(3) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนแม่โจ้บ้านดินโฮมสเตย์ ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

(4) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

(5) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านปงห้วยลาน ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

(6) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

(7) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านถ้ำ ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

(8) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(9) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันกอเก็ต ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(10) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านต้นแหนน้อย ตำบลท่าวังพร้าว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(11) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

1.4.2 ข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถาม และสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และผลการประเมินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

(3) ชนิดเครื่องมือประกอบไปด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามศักยภาพของชุมชนในการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน ดังนี้

(3.1) แบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

(3.2) แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ

(3.3) แบบฟอร์มรวบรวมข้อมูลปัจจัยนำเข้า

(3.4) แบบฟอร์มวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของกระบวนการ

(3.5) แบบฟอร์มการประเมิน Focus Group ของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน

(3.6) แบบฟอร์มวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

(3.7) แบบประเมินศักยภาพการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน

1.4.3 การวิเคราะห์และประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบแนวทางการประเมินมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

1.5.2 ทราบมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ และจะสามารถต่อยอดการทำงานวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่ปี 2557-2558 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 นิยามศัพท์

เพิ่มมูลค่า หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพ ผลกำไร หรืออะไรต่าง ๆ ให้แก่ธุรกิจ เช่น การเพิ่มมูลค่ากับตัวสินค้า ประมาณว่า เอามาดัดแปลงดีไซน์รูปลักษณ์ให้มันทันสมัยขึ้น

การบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการที่กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ในชุมชน ได้เข้ามาร่วมดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน ในการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยวเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีความรับผิดชอบและสัมพันธ์กัน

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถที่ซ่อนเร้นภายในร่างกายที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ "การพัฒนา" หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างมีกระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมาย "การพัฒนาศักยภาพ" หมายถึง การนำเอาความสามารถที่ซ่อนเร้นภายในร่างกาย นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีกระบวนการ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง รูปแบบของการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการวางแผน การจัดการ กำหนดทิศทาง และการดำเนินงาน ของการพัฒนาการท่องเที่ยวของตนเอง โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้สามารถบูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคีได้อย่างเต็มที่

การประเมินมูลค่าเพิ่ม หมายถึง การวัดผลและประเมินผลประสิทธิภาพ ผลกำไร หรืออะไรต่าง ๆ ให้แก่ธุรกิจการท่องเที่ยว

การพัฒนาศักยภาพ หมายถึง การนำเอาความสามารถที่ซ่อนเร้นภายในร่างกาย นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีกระบวนการ

CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY